

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Factsheet: Pilot Productiestraat Bio Based

Auteur: Petra Boorsma, Biosintrum

Factsheet 4:

(Zachte) voorwaarden voor de ontwikkeling van een biobased waardeketen

1. Context en aanleiding

In Fryslân wordt gewerkt aan natuurlijke waardeketens die productie, verwerking en verwaarding van biobased grondstoffen combineren met landbouwtransitie. De focus ligt op alternatieve vormen van landgebruik in het veenweidegebied, waaronder natte teelten zoals lisdodde voor biobased bouwproducten.

Centrale vraag

Onder welke voorwaarden vormt lisdoddeteelt voor bouw materiaal zoals bv inblaasisolatie een economisch rendabel en duurzaam verdienmodel voor boeren en ketenpartners? De huidige samenwerking in het EIP Pilot Productie Biobased project, laat zien dat gedeeld belang, lange-termijn commitment en gezamenlijke innovatiekracht cruciale factoren zijn.

2. Doel

Het realiseren van een bestendige waardeketen rondom natte teelten (bijv. lisdodde) die:

- economisch rendabel is voor boeren en ketenpartijen;
- bijdraagt aan klimaat- en veenweideopgaven;
- aansluit op groeiende vraag naar biobased bouwmaterialen.

3. (Zachte) voorwaarden voor ketenontwikkeling

Relaties & vertrouwen

Lange termijn samenwerking tussen pionierende partijen.

Basis van wederzijds begrip, gedeelde missie en intrinsieke motivatie.

Continu open communicatie en regelmatige overleg en evaluatiemomenten.

Geef ruimte aan het beschermen van I.P. gevoelige informatie

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Factsheet: Pilot Productiestraat Bio Based

Rol van ketenregie

Een gedeelde onafhankelijke ketenregisseur die het proces coördineert.
Afstemming tussen landbouw, verwerking, afzetmarkt en overheid.
Tijdige signalering van knelpunten (regelgeving, techniek, afzet).

Betrokkenheid van overheden en opdrachtgevers

Gemeenten en Provincie als launching customers voor biobased bouwproducten.
Heldere beleidskaders om circulair bouwen te stimuleren.
Regionale ondersteuning bij vergunningen, pilots en experimenteerruimte.

Markt- en afzetzekerheid

Vraaggarantie vanuit bouwsector door Bouwgroep DijkstraDraisma voor lisdodde-inblaasisolatie.
Certificering en kwaliteitsborging van producten.
Meerjarige contracten of prijsgaranties voor boeren.

Kennis en expertise

Toegang tot teelt-, oogst- en droogexpertise via o.a. Stichting Hegewarren.
Gebruik van lokale ervaring van loonwerkers met natte teelten.
Innovatie en productontwikkeling via partijen zoals Studio Veenhoven.
Brede netwerkfunctie, regie en kennisdeling via Biosintrum.

Organisatie & samenwerking, onderzoek doen naar:

Gezamenlijke visie op toekomstige organisatievorm: coöperatie, ketenbedrijf, alliantiemodel.
Duidelijke taakverdeling: wie teelt, wie verwerkt, wie verwaardt?
Transparante afspraken over risico's, investeringen en opbrengsten.

Ruimtelijke en ecologische randvoorwaarden

Geschikte percelen in veenweidegebieden voor natte teelten.
Aandacht voor ecologische doelen: waterpeil, biodiversiteit, CO₂-reductie.
Monitoring van teelteffecten op bodem en omgeving.

Financiële voorwaarden

Startfinanciering en innovatiesubsidies.
Businesscase per schakel (boer – verwerker – producent – afnemer).
Toegang tot investeringskapitaal voor opschaling.

Medegefinancierd door
de Europese Unie

Factsheet: Pilot Productiestraat Bio Based

Keten in ontwikkeling: betrokken partijen

Bouwgroep Dijkstra Draisma: afnemer en koploper in toepassing lisdodde-isolatie.

Boeren zoals Maatschap Jongbloed: uitbreiding van teeltvelden.

Stichting Hegewarren: teeltbegeleiding en ecologische expertise.

Lokale loonwerkers: oogst en droogtechniek.

Studio Veenhoven: innovatie en productontwikkeling.

Biosintrum: netwerk, kennisdeling en aanjagende rol.

Conclusie

De ontwikkeling van een biobased waardeketen vraagt niet alleen technische en economische randvoorwaarden, maar vooral zachte voorwaarden zoals vertrouwen, ketenregie en gedeelde ambitie. In Fryslân is een sterke basis aanwezig om deze keten verder te laten groeien en bijdragen aan zowel landbouw- als bouwtransities.

Projectpartners:

Biosintrum

<https://biosintrum.nl>

Stichting Veen Innovatie Polder Hegewarren <https://vip-hegewarren.frl>

Bouwgroep Dijkstra Draisma

<https://www.bgdd.nl>

Studio Tjeerd Veenhoven

<https://www.tjeerdveenhoven.com>

Jongbloed agro B.V.

<https://voan.nl/leden/onze-leden/jongbloed-agro-bv>

Colofon:

In het project Pilot Productiestraat Bio Based worden de productietechnieken ontwikkeld om gewassen uit de natte teelt te verwerken tot bouwmaterialen. In dit initiatief werken de partners samen aan de waardeketen van de toekomst en dragen zo bij aan de ontwikkeling van een circulaire, bio based economie. Het project wordt mede mogelijk gemaakt door de provincie Fryslân (Openstellingsbesluit GLB-NSP Samenwerking voor innovatie EIP 2024 provincie Fryslân). Informatie & contact: Stichting Biosintrum: <https://biosintrum.nl>